

4a. Patricia Smollerup: Jeg vil stadig danse til Michael Jackson

Teksten er fra filmmagasinet Ekko den 21. februar 2019.

Patricia Smollerup, bachelor i film- og medievidenskab.

Nu må det da snart stoppe! Skulle jeg ikke kunne tillade mig at høre *Billie Jean*?

Jeg forelskede mig i dans i en alder af otte år og blev med det samme introduceret for Michael Jackson. Gennem hele min opvækst har musikeren været forbilledet, og jeg har brugt et utal af timer i danselokalet på at øve hans bevægelser, så de blev kopieret til perfektion.

Hans koreografier er ikoniske.

Den militærskarpe sekvens i *Dangerous*, de egyptisk-inspirerede arme i *Remember the Time* og den legendariske lænesekvens i *Smooth Criminal*.

Jeg kan dem alle i søvne.

Men nu fremsætter dokumentaren *Leaving Neverland*¹ nye pædofilianklager mod kunstneren, og folkedomstolens hylekor synger skingert i de medier, som vil give plads til deres mening.

Indiewires² anmelder understreger, at du måske aldrig vil høre Michael Jacksons musik igen efter at have set dokumentaren, Ekkos egen anmelder kommer med lignende udtalelser, og aktivisten og feministen Amalie Have³ proklamerer i en kommentar i Berlingske, at hun har hørt Michael Jackson for sidste gang.

Men hvordan kan man tro, at Michael Jacksons kæmpe kunstneriske arv med et snuptag kan hives ud af historien?

Michael Jackson var med til at skubbe dansen helt frem i forgrunden.

Han fusionerede stilarter og gjorde trin som moonwalken mainstream. Og den revolutionerende måde, han tænkte sceneshows og musikvideoer på, er blevet grundelementer for mange af de koncerter og videoer, som vi ser i dag.

Michael Jacksons musikvideoer er ambitiøse kunstværker med – selv for i dag – en tårnhøj produktionskvalitet, og hvert nummer har skabt et nyt univers. Noget, som han førte videre i sine sceneoptrædener med distinkte kostumer, dansestil og scenografi.

Et utal af moderne musikere står på skuldrene af ham: Usher, Chris Brown, Justin Timberlake, Beyoncé og Bruno Mars.

Så hans bidrag til underholdningsindustrien er uvurderligt og i allerhøjeste grad stadig i live. Det er simpelthen grotesk at forsøge at viske en grundsten i moderne populærmusik ud og boykotte hans musik.

Kunsten og kunstneren bør adskilles.

Den indflydelse, som Michael Jacksons kunst har haft på populærkulturen og danseverdenen, bliver ikke mindre på grund af hans påståede ugerninger. Kunsten er universel og taler til noget i os alle. Den kan stå alene, og den er allemandseje.

Og hvor går grænsen egentlig for, hvad vi skal boykotte? Må vi ikke mere se

¹ *Leaving Neverland*: britisk dokumentar fra 2019. To mænd fortæller i dokumentaren, at de som børn blev misbrugt af Michael Jackson.

² *Indiewire*: onlinemagasin, der bl.a. anmelder musik og film.

³ Amalie Haves artikel er en del af materialet til denne opgave. Se tekst 4b.

Woody Allen⁴-film? Og hvad med Roman Polanskis⁵ film? Må vi se Cristiano Ronaldo spille fodbold og blive nomineret til Ballon d'Or⁶, selv om en voldtægtsbeskyldning hænger over hovedet på ham?

40 Den Korte Radioavis⁷ udstillede i udsendelsen *Sæt Kunsten Fri* hykleriet.

Da værterne gennemgik Amalie Haves Spotify-liste for musikere, som hun lyttede til, viste det sig, at en stor del af dem har ridser i lakken. Én er beskyldt for at have slået en kvinde, en anden er dømt for mord.

Så der ligger noget af et arbejde foran aktivisten, hvis alle disse også skal boykottes.
45 kottes.

Er det virkelig dér, hvor vi gerne vil hen? Hvor vi ikke kan nyde et stykke kunst, fordi kunstneren har nogle ubehagelige skyggesider, ja, måske endda er pædofil?

Michael Jackson er ikke dømt. Han kom for retten, og efter en lang retssag blev han i 2005 frikendt for alle anklager. Nu bliver han på ny anklaget i tiåret for sin død.
50 død.

Er det ikke et samfundsskred, at en hvilken som helst anklage nærmest er lig med skyld, når vi straks begynder at boykotte dem?

Pludselig betragtes en anklaget som skyldig, indtil han beviser sin uskyld. Ikke omvendt, som det ellers bør være i et retssamfund.
55 omvendt, som det ellers bør være i et retssamfund.

Alle de anklager, der dukker op i hobevis i disse dage, gør det svært at hitte rede på hvem, som egentlig har fået en dom af et retssystem, og hvem, der blot er dømt af befolkningen.

Jeg vil gerne indrømme, at jeg frygter *Leaving Neverland*, som jeg endnu ikke har set. For det ville være helt forfærdeligt, hvis manden, som har været min barndomshelt – et geni, en Peter Pan, en excentriker – i virkeligheden viste sig at stå bag så grufulde ugerninger. Hvis det er sandt, kan jeg kun have den dybeste medfølelse med ofrene.
60 har set. For det ville være helt forfærdeligt, hvis manden, som har været min barndomshelt – et geni, en Peter Pan, en excentriker – i virkeligheden viste sig at stå bag så grufulde ugerninger. Hvis det er sandt, kan jeg kun have den dybeste medfølelse med ofrene.

Men uanset hvad Michael Jackson har gjort, vil jeg aldrig ændre holdning til hans kunst. Enhver person er fri til at træffe sit eget valg, men jeg har truffet mit. Jeg danser videre til *Billie Jean* ...
65 hans kunst. Enhver person er fri til at træffe sit eget valg, men jeg har truffet mit. Jeg danser videre til *Billie Jean* ...

⁴ *Woody Allen*: Amerikansk filminstruktør. Woody Allens datter har beskyldt ham for seksuelle overgreb. Woody Allen har afvist beskyldningerne.

⁵ *Roman Polanski*: fransk-polsk filminstruktør, dømt for voldtægt for godt 40 år siden.

⁶ *Ballon d'Or*: pris, der tildeles verdens bedste fodboldspiller.

⁷ *Den Korte Radioavis*: satirisk radioprogram på Radio24syv.

4b. Amalie Have: Jeg har hørt Michael Jackson for sidste gang

Teksten er fra Berlingske den 2. februar 2019.

Amalie Have, feminist og aktivist.

Sluk for lortet.

Lad os i stedet tage et kritisk blik på Michael Jackson og undersøge, hvorfor det er problematisk, at vi intentionelt og systematisk vælger at holde hånden over overklassens indflydelsesrige og magtfulde overgrebsmænd, ved at skelne person fra talent – og tilmed anse talent som en fribillet til krænkelser.

Først er det vigtigt at fastholde, at kulturverdenen må og skal behandles som enhver anden arbejdsplads. Bare fordi du arbejder som kunstner, er du hverken hævet over loven, hellig eller fritaget for at tage ansvar for dine handlinger. Vi lever allerede i et samfund, hvor vi ikke formår at holde civilpersoner, der begår seksualiserede overgreb, ansvarlige.

Udover at vi har et retssystem, der har svært ved at opretholde ofres retssikkerhed, reproducerer vi kontraproduktive myter om overgrebspersoner. Den klassiske stereotyp af en overgrebsperson er faktisk en del af problematikken, da den bidrager til en skarp polarisering: Enten er du et empatisk og godt menneske, som ikke begår overgreb, eller også er du et umenneskeligt monster, som gør. Når overgrebspersonerne også er berømte kunstnere sat på urørlige piedestaler, bliver dette kun mere kompliceret: Vi ønsker inderligt ikke at se vores helte som monstre.

En anden ting, som vi ikke må ignorere, er, at med succes, penge, indflydelse og opmærksomhed følger magt. Magten til at skabe sig et beskyttende system, der lukker munden på ofre og kritikere. Det er ikke tilfældigt, at magtfulde menneskers overgreb ofte først kommer frem sent i deres karrierer: For tit er der flere, som profilerer af, at sandheden ikke kommer frem. Og ofrene betaler, som altid, prisen.

Talentet muliggør altså, at overgrebene kan finde sted i privatsfæren ved at bane adgang til status, magt og penge. Vi kan derfor ikke skelne mellem person og talent, da talentet er en vigtig brik i krænkelserne. Omvendt sammenblander vi gerne person og talent, hvis overgrebspersonen har haft en samfundsmæssig positiv indflydelse – de gode gerninger bliver reparationer for krænkelserne. Dette indikerer, at person og talent sammenblandes, når det beskytter, men altså ikke når det stiller til ansvar.

For mig handler det ikke om at forbyde og censurere, men om at vi som forbrugere opdager og bruger vores magt aktivt til at skabe den kultur, vi ønsker.

Så nej – jeg kommer ikke og river din Michael Jackson plakat ned. Hyld den kunst, du vil. Men skab også den verden, du gerne vil leve i. Jeg vil leve i en verden, hvor ofre ved, at de har alle menneskers udelte solidaritet. Jeg ønsker ikke et samfund, hvor overgrebsmænd hyldes. Derfor hører jeg ikke Michael Jackson. Det handler mindre om kunstneren og mere om ofrene. Hvis man som forældre har en berettiget tro på, at ens barn er blevet overfaldet, lokket til seksuelle aktiviteter mod deres vilje, venter man så et kvart århundrede, før man råber op om det? Tag stilling. Hvis vi ønsker forandring, skal vi starte med *The Man in the Mirror* – og det gør vi ikke ved at undgå at holde overgrebsperson – kulturskat eller ej – ansvarlig.

4c. Michael Bach Henriksen: Kunsten er større end livet

Teksten er fra Kristeligt Dagblad den 27. april 2019.

Michael Bach Henriksen, cand.mag. i litteraturhistorie og amerikanske studier og kulturredaktør på Kristeligt Dagblad.

Den aktuelle Emil Nolde-udstilling¹ i Berlin vækker kolossal og berettiget opsigt. Ikke alene tvinger den offentligheden til at revidere opfattelsen af en af Tysklands største billedkunstnere. Den genstarter også den aldrig afsluttede debat om forholdet mellem liv og værk og opfordrer os til atter at overveje, om ”onde” mennesker
5 kan skabe ”god” kunst.

Det nye ved udstillingen er, at Emil Nolde ikke alene og som hidtil troet ”blot” nærede sympatier for nazismen. Han støttede regimet aktivt helt frem til Det Tredje Riges sammenbrud. Hans antisemitisme var udtalt, han var medlem af nazistpartiet, han var en af de højest betalte kunstnere frem til 1941 og en stor beundrer
10 af Hitler. ”Meget stærk tale af Føreren i går,” sagde han ifølge udstillingen til sin første hustru, danske Ada Nolde, og kaldte Hitler for en ”stor og ædel mand”.

Hans mange jødisk-kristne motiver, der havde gjort ham kendt som kunstner og selvskrevet til en plads i vestlig kunsthistorie, forsvandt som dug for solen i 1933. Isoleret set et tab for den religiøse tradition i kunsthistorien, men også en håndfast
15 konsekvens af hans politiske holdninger.

At myten om Nolde er en ganske anden, er med til at forklare, hvorfor udstillingen har sendt chokbølger gennem tysk kulturliv og ansporet forbundskansler Angela Merkel til at fjerne to ellers personligt udvalgte Nolde-malerier fra sit kontor. Ifølge myten var Nolde et offer for nazisternes had til avantgardismen² og
20 formmæssige eksperimenter og således på ”den rigtige side” efter krigen. En muligvis velvilligt indstillet eftertid har været modtagelig over for myten om Nolde, og det er ret beset utroligt, at der er gået så mange år, før de nye oplysninger er kommet frem.

Det møjsommelige arkivarbejde er hæderværdigt. Det er en rig kultur, der tør
25 være selvkritisk og i sandhedens tjeneste gøre op med ellers vedtagne opfattelser af den nære historie.

Nolde følger sig til gruppen af kunstnere med tætte bånd til nazismen. Mest berømt er måske Knut Hamsun³ i Norge, men rækken af kunstnere, der har støttet så vel fascistiske som kommunistiske rædselsregimer, er lang. Historien viser, at
30 kunstnere absolut ikke har større indsigt i politik end andre faggrupper, ja, blindheden for bestialiteter kan undertiden være mere udbredt i åndslivets top end nede på fabriksgulvet.

Men det skal ikke nødvendigvis gå ud over dét, som kunstnerne har produceret, nemlig kunsten. Den er ikke sjældent uendeligt meget større end den lille kunstner

¹ *Emil Nolde*: (1867-1956), tysk billedkunstner. Udstillingen blev vist på et museum for samtidskunst i Berlin og varede fra 12. april 2019 til 15. september 2019.

² *avantgardismen*: en kunstnerisk retning, som eksperimenterer med nye ideer.

³ *Knut Hamsun*: (1859-1952), norsk forfatter.

³⁵ og hans fedtede, tidsåndsinficerede biografi. Vi må ikke i en renhedsfikseret og dømmesyg nutid kræve af fortidens kunstnere, at de skal have nøjagtig samme moralske standarder som vi. Nolde var et femstjernet fjols politisk set, men hans ni-delte altertavle *Kristi liv* er stadig stor kunst, også efter disse afsløringer. Der bør være en grænse mellem liv og værk, og den skal i vidt omfang stadig respek-

⁴⁰ teres.